

Nenaplněné ambice evropské obrany

Vybrané problémy
mezinárodních organizací

19. dubna 2005

Po 2. světové válce

- ◆ snahy zabránit dalšímu konfliktu
- ◆ Marshalův plán a OEEC – zahájení ekonomické obnovy
- ◆ Největší hrozba – Německo → **francouzsko-britská aliance z Dunkirku (9. května 1947)**

Bruselský pakt

- ◆ Únorový převrat v ČSR 1948 → Belgie, Francie, Lucembursko, Nizozemí, Velká Británie – 17. března 1948 dohodly na založení tzv. Bruselského paktu – slib bezodkladné vojenské pomoci v případě napadení.
- ◆ Posílil odhodlanost USA účastnit se na obraně západní Evropy

Podpis Bruselské smlouvy

Mendes France_Adenauer_Eden_Dulles

NATO a Bruselský pakt

- ◆ Březen 1948 – Bruselský pakt → Západní unie
- ◆ Duben 1949 - NATO → zapojení USA a Kanady do evropské obrany → Západní unie se stává přebytečnou
- ◆ Usnesení o splynutí vojenských struktur ZU s NATO

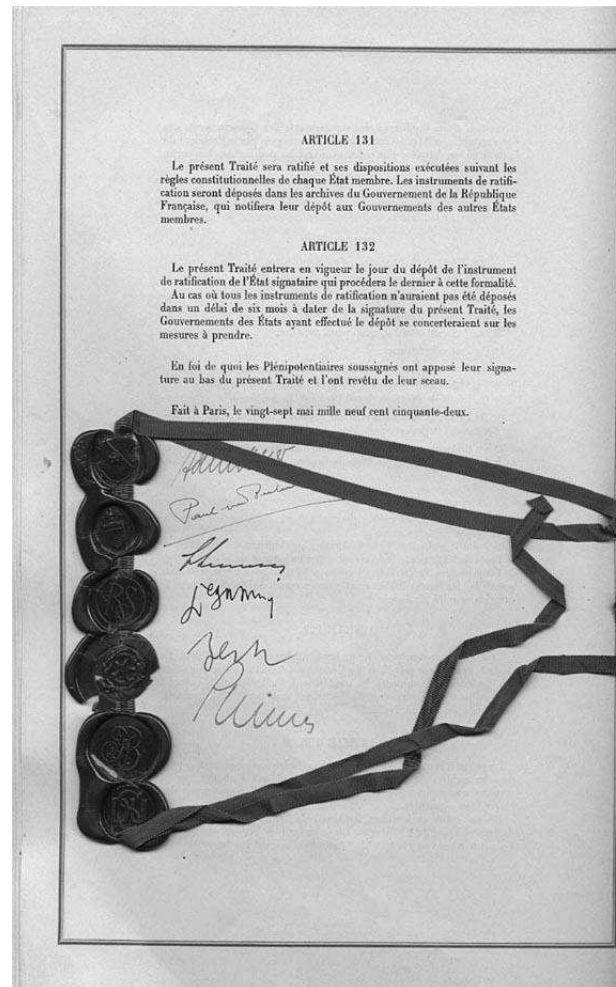

Evropské obranné společenství

- ◆ Plévenův plán – Francie iniciátor i hrobník
- ◆ Nutnost zapojit Německo do evropského projektu
- ◆ Začátek 50. let – neúspěch EOS → šance pro Západní unii.

Podpis Smlouvy o EOS

Pařížská smlouva

- ◆ 23. října 1954 zástupci USA, VB, Francie a SRN podepsali tzv. Pařížské dohody
- ◆ Původní Bruselská smlouva (ZU) rozšířena o dva členy – Itálii a SRN a vzniká Západoevropská unie (ZEU).
- ◆ 1948 Bruselská smlouva (ZU) → 1954 Pařížská smlouva (ZEU)

Podpis Pařížské smlouvy

Cíle ZEU

- ◆ vytvořit v západní Evropě pevnou základnu ekonomické obnovy
- ◆ vzájemná pomoc v případě agrese
- ◆ podpora jednotné a postupující integrace Evropy

ZEU a NATO

- ◆ Hlavní obor činnosti ZEU se překrývá s NATO → rozhodnutí o neduplikování práce
- ◆ 1954-1973 ZEU zájem zejména o:
 - zapojení SRN do atlantického společenství
 - vytvoření důvěry mezi ZE státy prostřednictvím kontroly zbrojení (Agentura pro kontrolu zbrojení)
 - řešení problému Sárska a francouzsko-německého usmíření
 - udržení důležité vazby mezi ES a VB

„Hibernace“ ZEU

- ◆ 1963 – Elysejská smlouva – vztahy Francie a SRN
 - ◆ 1973 – VB členem ES
 - ◆ ZEU přišla o většinu činností → „hibernace“ ZEU – nezrušena, ale nevyvíjí činnost
 - ◆ Jediný činný orgán Parlamentní shromáždění ZEU (zasedání ministrů se nekonala)
-

Ožívování ZEU

- ◆ Začátek 80. let: členové ES neschopní formulovat společnou bezpečnostní politiku + krize ve vztazích s USA
- ◆ → zástupci Francie, Belgie a Itálie výzva k reaktivaci ZEU vzhledem k nové situaci

Římská deklarace

- ◆ Říjen 1984 MO a MZV v Římě
- ◆ 2 cíle:
 - definovat evropskou bezpečnostní identitu
 - postupně harmonizovat obranné politiky
- ◆ Závazek konzultovat:
 - otázky obrany, kontroly zbrojení a odzbrojení
 - vliv vývoje vztahu V-Z na evropskou bezpečnost
 - evropský příspěvek k posilování NATO
 - evropská spolupráce v oblasti zbrojní výroby

Haagská platforma

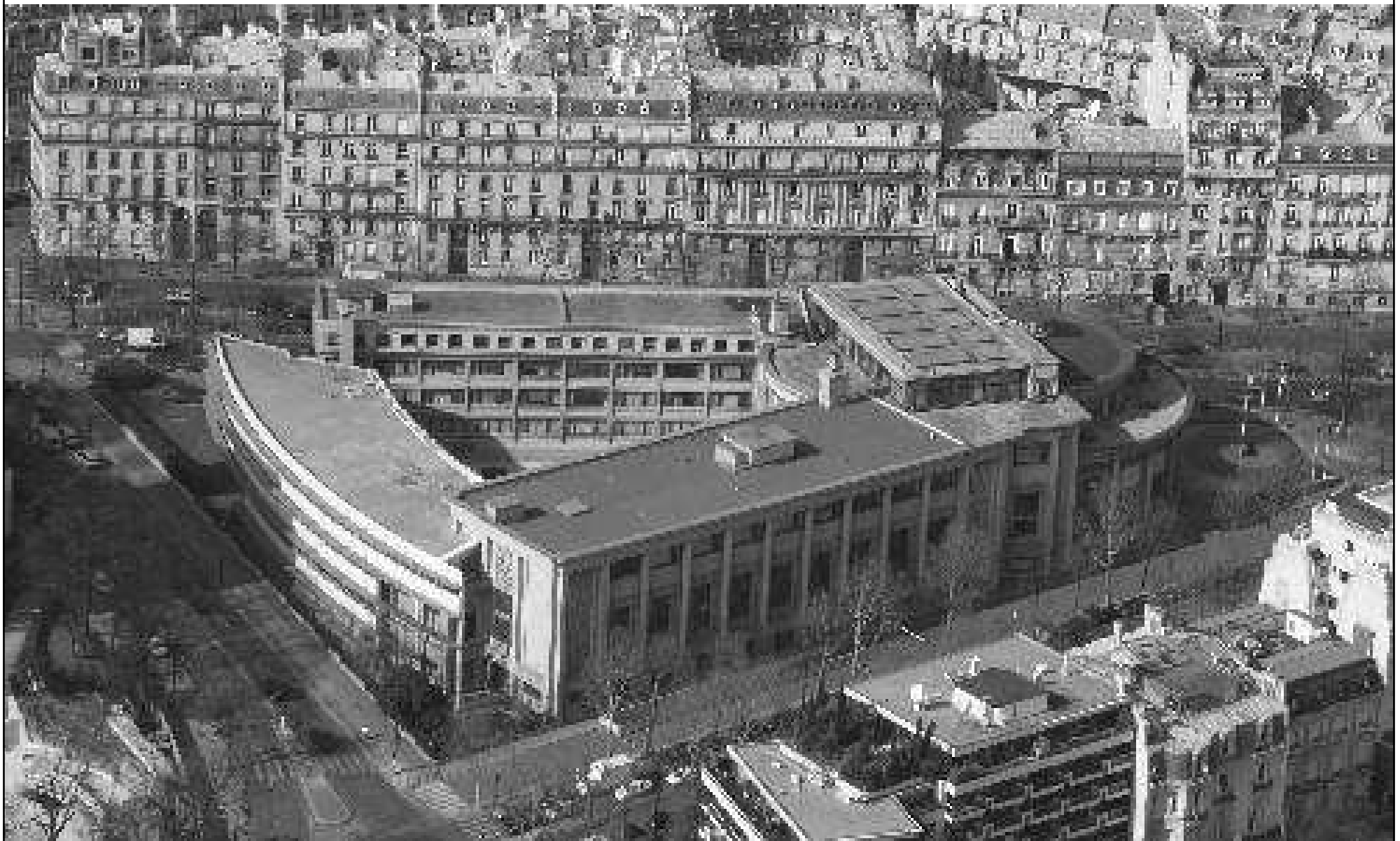
- ◆ 1987 Haag – průlomové jednání → **Haagská platforma** – definovala podmínky a kritéria evropské bezpečnosti, kontrolu zbrojení a dialog V-Z
- ◆ Deklarace o evropských bezpečnostních zájmech

Po 1989 – co se ZEU?

- ◆ Idea ZEU jako evropského pilíře NATO + součást evropské integrace
 - ◆ Funkce: fórum pro řešení evropské bezpečnostní politiky
 - ◆ **Maastrichtský summit ES** – členové ZEU dvě deklaráce:
 - Deklarace o roli ZEU a jejích vztazích s EU a NATO
 - Deklarace o vztazích ZEU k jiným evropským státům
-

Ústředí WEU

Petersburgská deklarace

- ◆ dohoda na rozvoji operační role ZEU
 - 19. června 1992 - mise pouze v souladu s Chartou OSN.
- ◆ Účely misí:
 - humanitární a záchranné akce
 - peace-keeping
 - nasazení bojových jednotek v crisis-managementu, včetně peace-makingu

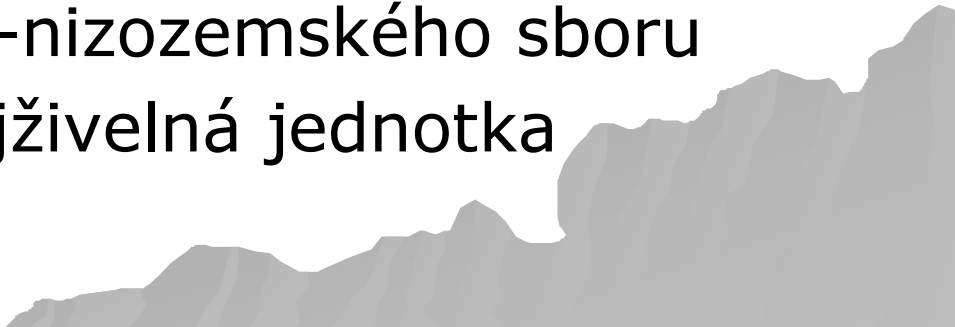
Konkrétní kroky

- ◆ **Vytvoření plánovací buňky** (plánování, srovnávání postupů a pravidel mezi štáby, plány společných cvičení a jejich hodnocení, seznam použitelných jednotek; při krizích: informovat o použitelnosti jednotek, doporučení, koordinovat rozmístění jednotek)
- ◆ **Vybudování satelitního centra** v Torrejonu
- ◆ **Vytvoření vojenských jednotek** k použití ZEU k provedení petersbergských misí

Nasazení jednotek ZEU

- ◆ 1988-90 podíl na zabezpečování námořních spojů v Perském zálivu
 - ◆ 1992-96 účast na několika misích v bývalé Jugoslávii
 - ◆ 1993 operace na Dunaji při pomoci Maďarsku, Rumunsku a Bulharsku při dodržování podmínek embarga OSN proti Jugoslávii
 - ◆ 1997-2001 v rámci krizového managementu jednotky ZEU v Albánii
 - ◆ 1999-2001 pomoc Chorvatsku při odstraňování minových polí
 - ◆ 1998 satelitní centrum pro sledování situace v Kosovu
-

Použitelné jednotky

- ◆ ZEU nemá stálé vlastní síly ani stálé velitelské struktury
 - ◆ Závazek poskytnout tyto jednotky:
 - EUROCORPS
 - Mezinárodní divize (CENTRAL)
 - Britsko-nizozemská obojživelná jednotka
 - EUROFOR – síly rychlého nasazení
 - EUROMARFOR – Evropská námořní jednotka
 - Velitelství 1. německo-nizozemského sboru
 - Španělsko-italská obojživelná jednotka
-

WEU dnes

- ◆ Helsinky, prosinec 1999 Evropská rada rozhodla o konci WEU jako samostatné obranné organizace
- ◆ Rada ZEU listopad 2000 **Marseillská deklarace:**
 - Utlumení činnost
 - Přenos odpovědnosti za Petersbergské úkoly
- ◆ Zbylé funkce WEU
 - Smlouva (čl. 5)
 - Rada
 - Generální sekretariát
 - Shromáždění

Kategorie členství

- ◆ Petersbergská deklarace pověřila ZEU zahájit dialog se státy SVE
- ◆ Kategorie členství
 - **plné** – členství v NATO a EU (B, F, I, Luc., NL, SRN, VB; Port., Šp.,; Gre)
 - **přidružené** – členství v NATO (Island, Nor., Tur., ČR, Maď., PL)
 - **pozorovatelé** – členství v EU – DEN, IRE, SVE, AT, FIN
 - **přidružení partneři** – asociační dohoda s EU

Organizační struktura

- ◆ Rada ZEU – ministerská úroveň
 - ◆ Shromáždění
 - ◆ Sekretariát v čele s generálním tajemníkem

 - ◆ Do kompetence ZEU navíc roku 1993 svěřena spolupráce ve zbrojní výrobě – Western European Armaments Group (**WEAG**).
-